

**10066/03/EL τελικό
WP 77**

**Γνωμοδότηση 3/2003 σχετικά με τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας της FEDMA
για τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην άμεση εμπορική προώθηση**

Εκδόθηκε στις 13 Ιουνίου 2003

Η εν λόγω ομάδα εργασίας συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 29 της οδηγίας 95/46/EC. Πρόκειται για ένα ανεξάρτητο συμβουλευτικό σώμα της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής. Τα καθήκοντά της ορίζονται στο άρθρο 30 της οδηγίας 95/46/EK και στο άρθρο 14 της οδηγίας 97/66/EK.

Τη γραμματεία της ομάδας έχει αναλάβει η Διεύθυνση Ε (Υπηρεσίες, πνευματική και βιομηχανική ιδιοκτησία, μέσα μαζικής επικοινωνίας και προστασία των δεδομένων) της Γενικής Διεύθυνσης "Εσωτερική Αγορά" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, B-1049 Brussels, Belgium, Γραφείο: C100-6/136.
Ιστότοπος: www.europa.eu.int/comm/privacy

Γνωμοδότηση σχετικά με τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας της FEDMA για τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην άμεση εμπορική προώθηση

Η ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

που συγκροτήθηκε βάσει της οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995¹,

Έχοντας υπόψη:

τα άρθρα 29 και 30 παράγραφοι 1, σημείο α) και 3 της εν λόγω οδηγίας·

τον κανονισμό λειτουργίας της και ιδίως τα άρθρα 12 και 14 του εν λόγω κανονισμού,

ΕΝΕΚΡΙΝΕ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Το άρθρο 27, παράγραφος 3, της οδηγίας αναφέρεται στους κοινοτικούς κώδικες δεοντολογίας ως εξής: *Τα σχέδια κοινοτικών κωδίκων καθώς και οι τροποποιήσεις ή παρατάσεις ισχυόντων κοινοτικών κωδίκων μπορούν να υποβάλλονται στην ομάδα που αναφέρεται στο άρθρο 29. Η ομάδα αυτή αποφασίζει, μεταξύ άλλων, κατά πόσον τα υποβαλλόμενα σχέδια είναι σύμφωνα προς τις εθνικές διατάξεις που έχουν θεσπισθεί κατ'εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Εφόσον το κρίνει σκόπιμο, συγκεντρώνει τις παρατηρήσεις των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, ή των εκπροσώπων τους. Η Επιτροπή μπορεί να εξασφαλίσει τη δέουσα δημοσιότητα στους κώδικες που έχουν εγκριθεί από την ομάδα.*

Προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή της παραπάνω διάταξης, η ομάδα εργασίας εξέδωσε το Σεπτέμβριο του 1998 ένα έγγραφο το οποίο διασαφηνίζει τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθούν τα ενδιαφερόμενα μέρη για την υποβολή κοινοτικών κωδίκων δεοντολογίας και για την εξέτασή τους από την ομάδα εργασίας σύμφωνα με τα άρθρα 27 και 29 της οδηγίας 95/46/EK².

Το εν λόγω έγγραφο παρουσιάζει συνοπτικά τα βασικά στάδια της διαδικασίας που πρέπει να ακολουθείται στο πλαίσιο αυτό.

¹ Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 281 της 23/11/1995, σ. 31, ηλεκτρονική διεύθυνση: http://europa.eu.int/comm/internal_market/privacy/law_en.htm

² Μελλοντικές εργασίες για τους κώδικες δεοντολογίας: Έγγραφο εργασίας σχετικά με τη διαδικασία για την εξέταση των κοινοτικών κωδίκων δεοντολογίας από την ομάδα· εκδόθηκε στις 10 Σεπτεμβρίου 1998, WP 13.

Η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Άμεσης Εμπορίας (FEDMA) υπέβαλε ένα πρώτο σχέδιο κώδικα για εξέταση από την ομάδα εργασίας το 1998. Μετά την επίσημη έγκρισή του από την ομάδα εργασίας και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο προαναφερόμενο έγγραφο³, η γραμματεία ζήτησε να συγκροτηθεί μια ειδική ομάδα εργασίας, η οποία απαρτίζεται από τρεις εκπροσώπους της ομάδας εργασίας⁴ και επικουρείται από τη γραμματεία.

Πραγματοποιήθηκαν αρκετοί γύροι συζητήσεων μεταξύ αυτής της υποομάδας της ομάδας εργασίας και της FEDMA με βάση τα μεταγενέστερα σχέδια που εκπόνησε η FEDMA, έπειτα από διαβουλεύσεις με τα εθνικά της μέλη. Η υποομάδα υπέβαλε τακτικές εκθέσεις στην ομάδα εργασίας, η οποία εξέδωσε διάφορες εσωτερικές εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο του σχεδίου.

Η ομάδα εργασίας έκρινε σκόπιμο να ζητήσει τις απόψεις των εκπροσώπων των υποκειμένων των δεδομένων και ως εκ τούτου διαβουλευθήκε με την BEUC (Ευρωπαϊκή Ένωση Καταναλωτών) όσον αφορά το περιεχόμενο του κώδικα. Οι απόψεις που εξέφρασε η BEUC εξετάζονται στις παρακάτω παραγράφους της παρούσας γνωμοδότησης.

2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Κατά την εξέταση των σχεδίων κώδικα, η ομάδα εργασίας εστίαστηκε σε δύο είδη θεμάτων:

1. Κατά πόσο ο προτεινόμενος κώδικας είναι σύμφωνος με την οδηγία και τις εθνικές διατάξεις για την εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο.
2. Κατά πόσο ο κώδικας παρέχει επαρκή προστιθέμενη αξία, με την έννοια ότι είναι επαρκώς επικεντρωμένος στα ειδικά ζητήματα και προβλήματα της προστασίας των δεδομένων στον τομέα της άμεσης εμπορικής προώθησης και ότι παρέχει αρκετά σαφείς λύσεις σχετικά με τα ζητήματα και προβλήματα που ανακύπτουν.

2.1. Συμφωνία με την οδηγία και την εθνική νομοθεσία

Η ομάδα εργασίας εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι ο κώδικας, με τη σημερινή του διατύπωση, συνάδει με την οδηγία και την ισχύουσα εθνική νομοθεσία. Επίσης, η BEUC στα γραπτά της σχόλια συμφώνησε ότι ο κώδικας πληροί τις απαιτήσεις της οδηγίας.

Η ομάδα εργασίας επισημαίνει ότι η τελευταία φράση της σημείωσης που ακολουθεί τον ορισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον κώδικα θα μπορούσε να παρερμηνευθεί και να εκληφθεί ως περιορισμός του ορισμού των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην οδηγία και ιδίως της διατύπωσης της αιτιολογικής σκέψης 26 στο προοίμιο της οδηγίας. Για να αποφευχθεί κάθε πιθανή παρερμηνεία από την

³ Σημείο 3.2 της διαδικασίας όπως ορίζεται στο WP 13.

⁴ Εκπρόσωποι των ολλανδικών, γαλλικών και βρετανικών αρχών προστασίας των δεδομένων.

άποψη αυτή, οι τέσσερις τελευταίες λέξεις της εν λόγω φράσης πρέπει να διαγραφούν από το τελικό κείμενο του κώδικα που πρόκειται να δημοσιευθεί⁵.

2.2. Προστιθέμενη αξία

Είναι πιο δύσκολο να απαντηθεί στο δεύτερο ερώτημα. Η ομάδα εργασίας θεωρεί ότι ο κώδικας στο σύνολό του έχει επαρκή στόχευση και καλύπτει έναν ικανοποιητικό αριθμό σημαντικών θεμάτων στον τομέα της άμεσης εμπορικής προώθησης. Διάφορα παραδείγματα καταδεικνύουν την προστιθέμενη αξία του κώδικα:

- ο κώδικας περιλαμβάνει πολυάριθμους ορισμούς των όρων που χρησιμοποιούνται στον τομέα της άμεσης εμπορικής προώθησης και η ορολογία που χρησιμοποιείται στο σύνολο του κώδικα είναι προσαρμοσμένη στον υπόψη τομέα·
- ένα σημαντικό μέρος του κώδικα είναι αφιερωμένο σε ένα από τα καίρια στοιχεία στον τομέα της άμεσης εμπορικής προώθησης: η συλλογή δεδομένων για σκοπούς άμεσης εμπορικής προώθησης, ενώ παρέχονται αναλυτικές εξηγήσεις σχετικά με τις διάφορες πιθανές καταστάσεις·
- ο κώδικας πραγματεύεται ειδικά ζητήματα της άμεσης εμπορικής προώθησης, όπως οι ταχυδρομικές εκστρατείες για λογαριασμό τρίτων επιχειρήσεων, η κοινοποίηση καταλόγων, η πηγή των δεδομένων κ.ο.κ.
- ο κώδικας περιέχει ειδικές διατάξεις σχετικά με την προστασία των παιδιών, οι οποίες αφορούν ιδίως την παροχή δεδομένων από παιδιά για να συμμετάσχουν σε παιχνίδια, να κερδίσουν βραβείο κ.λπ.
- στο κεφάλαιο σχετικά με τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, ο κώδικας αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή στο δικαίωμα αντίταξης στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς άμεσης εμπορικής προώθησης·
- ο κώδικας περιέχει ένα κεφάλαιο σχετικά με το θέμα των συστημάτων υπηρεσιών προτίμησης και των εσωτερικών καταλόγων καταστολής·
- το τελευταίο κεφάλαιο του κώδικα αφορά τη συμμόρφωση και την παρακολούθηση εξηγεί το ρόλο που έχουν να διαδραματίσουν οι εθνικές ενώσεις άμεσης εμπορικής προώθησης (DMA) για την εφαρμογή του κώδικα και την επίλυση των καταγγελιών·
- μια επιτροπή προστασίας δεδομένων συγκροτείται στους κόλπους της FEDMA για την παρακολούθηση της εφαρμογής του κώδικα. Είναι υπόλογη ενώπιον του συμβουλίου της FEDMA. Στα καθήκοντά της περιλαμβάνεται η υποχρέωση υποβολής ετήσιας έκθεσης στην ομάδα εργασίας όσον αφορά τη λειτουργία του κώδικα σε εθνικό επίπεδο και στις διασυνοριακές δραστηριότητες·
- σύμφωνα με τις διατάξεις του τμήματος σχετικά με την παράβαση των αρχών του κώδικα, η FEDMA έχει τη δυνατότητα να λάβει μέτρα όχι μόνον εναντίον των μελών της, αλλά και εναντίον μη μελών, προκειμένου να διαφυλαχθεί η δεοντολογία του

⁵ Επομένως, η φράση θα έχει ως εξής: «Η περίπτωση αυτή θα μπορούσε να προκύψει, για παράδειγμα, όσον αφορά μια ταχυδρομική διεύθυνση, έναν αριθμό τηλεφώνου ή τηλεομοιοτυπίας, μια διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή έναν τίτλο θέσης εργασίας, εάν η ταυτότητα του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα μπορεί εύλογα να εξακριβωθεί.»

επαγγέλματος. Πρόκειται για ένα σημαντικό στοιχείο δεδομένου ότι συχνά οι παραβιάσεις των αρχών προστασίας δεδομένων πραγματοποιούνται από μη μέλη της FEDMA.

Ο κώδικας θα μπορούσε ασφαλώς να βελτιωθεί μελλοντικά υπό το φως της πείρας των κρατών μελών και να αναθεωρηθεί σε περίπτωση που θεσπιστεί νέα νομοθεσία ή που προκύψουν άλλες εξελίξεις στον υπόψη τομέα.

Η ομάδα εργασίας είναι απόλυτα πεπεισμένη ότι λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων ζητημάτων που διακυβεύονται στον τομέα της εμπορικής προώθησης σε απευθείας σύνδεση και της ύπαρξης ξεχωριστών κανόνων προστασίας των δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών⁶, θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθούν ξεχωριστές διατάξεις για την αντιμετώπιση αυτών των θεμάτων. Η FEDMA συμμερίζεται την άποψη αυτή και δήλωσε επανειλημμένα την πρόθεσή της να εξετάσει τα θέματα αυτά σε ένα ξεχωριστό παράρτημα, το οποίο πρόκειται να εκπονηθεί σύντομα μετά την έκδοση του κώδικα.

2.3. Ζήτημα το οποίο εθίγη από την BEUC: η προστασία των παιδιών και των ανηλίκων

Στα σχόλιά της, η BEUC έθιξε το ζήτημα της προστασίας των ανηλίκων και των παιδιών, που είναι ένας τομέας βασικής σημασίας από πλευράς προστασίας του καταναλωτή. Σε αντίθεση με την οδηγία, ο κώδικας της FEDMA περιλαμβάνει στο σημείο 2.6 ορισμένες διατάξεις σχετικά με την προστασία των παιδιών. Στην επιστολή της του Δεκεμβρίου 2002, η BEUC εξέφρασε την άποψη ότι οι διατάξεις του κώδικα σχετικά με το θέμα αυτό, με την τότε σύνταξή τους⁷, δεν παρείχαν ένα αρκετά υψηλό επίπεδο προστασίας, παραπέμποντας ιδίως στην προστασία που εξασφαλίζει ο αμερικανικός νόμος «COPPA Act». Έκτοτε, οι διατάξεις αυτές έχουν τροποποιηθεί κατόπιν αιτήματος της ομάδας εργασίας για να δοθεί έμφαση στην ανάγκη εξασφάλισης της συναίνεσης ενός των γονέων.

Η υποομάδα συζήτησε επανειλημμένως το θέμα αυτό με τη FEDMA και συμμερίζεται απόλυτα την άποψη της BEUC ότι η προστασία των παιδιών αποτελεί ένα σημαντικό θέμα. Επομένως χαιρετίζεται η ενσωμάτωση ειδικών διατάξεων σχετικά με ένα θέμα το οποίο δεν αποτελεί αντικείμενο ξεχωριστής ρύθμισης από την οδηγία σε έναν τομέα όπως η άμεση εμπορική προώθηση. Η ομάδα εργασίας φρονεί ότι οι διατάξεις που περιέχονται σήμερα, με τη νέα διατύπωση του κώδικα, προσφέρουν επαρκή προστιθέμενη αξία στο πλαίσιο ενός γενικού κώδικα όπως ο παρών, αν και θα πρέπει να δοθούν περισσότερες λεπτομέρειες και να αναπτυχθούν περαιτέρω όσον αφορά τη συλλογή δεδομένων σε απευθείας σύνδεση, τομέας στον οποίο είναι κρίσιμη η προστασία των παιδιών. Πρόκειται ακριβώς για τον τομέα που καλύπτει ο αμερικανικός νόμος «COPPA Act».

⁶ Οδηγία 2002/58/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες), ΕΕ L 201/37, 31.7.2002.

⁷ Τα σχόλια της BEUC, που κοινοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή με επιστολή της 20ής Δεκεμβρίου 2002, βασιζόνταν στο σχέδιο κώδικα του Σεπτεμβρίου 2002.

3. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ: ΕΦΑΡΜΟΓΗ, ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ

Στα σχόλιά της, η BEUC έθιξε επίσης έναν αριθμό ζητημάτων που αφορούν θέματα όπως η συμμόρφωση με τον κώδικα, η εφαρμογή του και η διεκπεραίωση των καταγγελιών.

Η ομάδα εργασίας θα ήθελε να υπογραμμίσει ότι ο κώδικας της FEDMA πρέπει να αξιολογηθεί υπό το πρίσμα των υφιστάμενων μηχανισμών εφαρμογής και συμμόρφωσης που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής οδηγίας για την προστασία των δεδομένων. Το τμήμα 7 του κώδικα περιέχει διατάξεις σχετικά με την ευθύνη των εθνικών ενώσεων άμεσης εμπορικής προώθησης, την επίλυση των καταγγελιών, την παράβαση των αρχών και την επιτροπή προστασίας δεδομένων της FEDMA· ωστόσο, τα μέτρα αυτά δεν πρέπει να θεωρούνται ως μεμονωμένοι μηχανισμοί, αλλά ως συμπληρωματικά μέτρα τα οποία αποσκοπούν στην ενίσχυση της ήδη υφιστάμενης προστασίας στην Ευρώπη.

Εκτός από τη δυνατότητα υποβολής καταγγελίας στις εθνικές ενώσεις άμεσης εμπορικής προώθησης, τα πρόσωπα έχουν πάντα τη δυνατότητα να καταθέσουν τις καταγγελίες τους στις αρχές προστασίας δεδομένων. Από την ημερομηνία έγκρισης της παρούσας γνωμοδότησης και μετά, οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων θα λαμβάνουν υπόψη τους τις διατάξεις του παρόντος κώδικα παράλληλα με τις διατάξεις της εθνικής τους νομοθεσίας κατά την εξέταση των καταγγελιών και των υποθέσεων στον τομέα της άμεσης εμπορικής προώθησης. Επομένως, η διασφάλιση της εφαρμογής του κώδικα δεν εναπόκειται μόνο στην FEDMA και οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων θα διαδραματίζουν επίσης ένα σημαντικό ρόλο.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η δέουσα ενημέρωση των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων σχετικά με την πρακτική λειτουργία του παρόντος κώδικα, η επιτροπή προστασίας δεδομένων της FEDMA θα υποβάλλει ετήσια έκθεση στην ομάδα εργασίας όσον αφορά την εφαρμογή του κώδικα⁸. Σε περίπτωση που θα εγείρονται ερωτήματα από την έκθεση, η ομάδα εργασίας θα επικοινωνεί με τη FEDMA για την εξέταση των σχετικών ζητημάτων.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ομάδα εργασίας φρονεί ότι ο κώδικας δεοντολογίας της FEDMA (που δημοσιεύεται ως παράρτημα της παρούσας γνωμοδότησης) συνάδει με την οδηγία για την προστασία των δεδομένων και παρέχει ουσιαστική προστιθέμενη αξία στην οδηγία, καθώς είναι επαρκώς επικεντρωμένος στα ειδικά ζητήματα και προβλήματα προστασίας των δεδομένων στον τομέα της άμεσης εμπορικής προώθησης και προσφέρει αρκετά σαφείς λύσεις σχετικά με τα ζητήματα και τα προβλήματα που ανακύπτουν. Ως εκ τούτου πληροί τις απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 27 της οδηγίας.

Η ομάδα εργασίας θα ήθελε ωστόσο να υπογραμμίσει το γεγονός ότι ένας γενικός κώδικας όπως ο παρών εξ ορισμού δεν μπορεί να επιλύσει όλα τα ειδικά προβλήματα που είναι συνυφασμένα με τις δραστηριότητες σε απευθείας σύνδεση και επομένως καλεί την FEDMA να εκπονήσει ένα παράρτημα του κώδικα το οποίο θα πραγματεύεται

⁸ Σύμφωνα με τις διατάξεις του σημείου 7.4.3 του κώδικα.

τα ζητήματα αυτά. Το εν λόγω παράρτημα θα αφορά ιδίως την προστασία των παιδιών, που είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στο πλαίσιο της απευθείας σύνδεσης, όπως τονίζεται στις παρατηρήσεις της BEUC.

Η ομάδα εργασίας ενθαρρύνει τη FEDMA να προωθήσει τον κώδικα αυτό στον τομέα της άμεσης εμπορικής προώθησης με προνοητικό τρόπο, ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα υποκείμενα των δεδομένων είναι επαρκώς ενήμερα για την ύπαρξή του και το περιεχόμενό του, και να συνεχίσει τις εργασίες της στον υπόψη τομέα με σκοπό την περαιτέρω αύξηση του επιπέδου προστασίας που παρέχεται στα πρόσωπα. Η ομάδα εργασίας θα αποδώσει ιδιαίτερη προσοχή στις ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή του κώδικα που πρόκειται να υποβληθούν από την επιτροπή προστασίας δεδομένων της FEDMA.

Παράρτημα της παρούσας γνωμοδότησης: κείμενο του κώδικα δεοντολογίας της FEDMA.

Βρυξέλλες, 13 Ιουνίου 2003
Για την ομάδα εργασίας
Ο Πρόεδρος
Stefano RODOTÀ